

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 23 Augustus 1891. N°. 713.

Dit blad wordt geregeerd des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, logeonden en allen wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnenten en Adverteerders aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen worden voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.80. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentiën: van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Cent. per regel.

„Laat nu aanschijn lichten.“

o Heere! God der heilscharen!
breng ons weder; laat nu aanschijn
lichten, zoo zullen wij verlost worden.
(Ps. 80 : 20.)

Niet ten onrechte plegen we in onze gesprekken een breede plaats in te ruimen aan de gesteldheid van het weder.

Reeds te Jeruzalem in de dagen van Jezus deed men dit; en de Heere wees er zijn tijdgenooten op, hoe ze de teekenen des hemels pleegden waar te nemen, en naar de hooger of droever roode kleur van de avondwolken schoon of somberder weder voor den komende dag voorspelden.

De invloed van het weder op ons leven, op onze gemoedsgesteldheid, op onze gezondheid en op heel onze samenleving is dan ook zoo ontzettend groot.

De harde winter die achter ons ligt werkt nog na in den schraler oogstdien der landman binnenhaalt, en bedreigt in den winter, die straks komt, menig afgelegen streek met broedsgebrek, en schier alle landen van Europa met duurtte van levensmiddelen.

De gure lente en de natte zomer, die daarop volgden, knakten veler kracht of stelden veler hoop teleur, die van een prachtige zomer, bij veel leven in de open lucht, zich gouden bergen beloofd hadden.

Aan het verschil tusschen de volken in het noorden en de volken in het zuiden van Europa merkt men terstond, hoe het zachter weder en de mildere zonneshijne in het zuiden een blijder, vroolijker toon aan het leven leent, terwijl het onder de Eskimo's, die bijna nooit van het vriendelijk licht der zon genieten, een uitzondering is, zoo zich een lach plooit om hun mond.

Een sombere lucht maakt ook den mensch somber, terwijl een glanzige dag, waarop heel de natuur zich in het zonlicht baadt, ook den mensch blijmoedig poogt te stemmen.

Veel zon opent niet alleen den bloemknop, maar ook het menschenhart; en op een schoonen zomerschen dag is het, of er minder genietelijkheid in ons gemoed huist en een ieder meer tot vriendelijkheid jegens zijn naaste geneigd is.

Als God de Heere zijn hemel met wolken bedekt en het zwerk boven ons zich donker tint, is het of een gevoel van beklemming en benauwdheid zich van aller gemoed meester maakt; en omgekeerd als God de Heere weer vriendelijk zijn licht aan den hemel laat schijnen, is het of een gevoel van verruiming en verlossing over ons komt.

Dat had ook de Psalmist opgemerkt, toen hij den 80sten Psalm zong; en dit nu overbrengende op geestelijk gebied, zingt hij in dat aangrijpend lied tot driemaal toe: *o, onze God, zoo Gij maar uw aanschijn laat lichten, zoo zullen wij verlost worden.*

Hij zong toen niet van zijn eigen ziels-toestand, maar van den klaaglijken toestand, waarin het volk des Heeren verzonken lag.

God de Heere had zijn volk geplant als een edelen wijnstok, en zijn wortel besproeid zoodat hij diep was ingeworteld. Ja, tot zoo ongekenden bloei had zich 's Heeren volk onder de bestraling zijner gunste verheven, dat de ranken van dezen wijnstok als cederbomen waren uitgewassen, en dat hij zijn scheuten uitschoot tot aan de rivier.

Maar sinds was de hemel boven deze plantinge des Heeren somber en donker geworden.

De dagen van voorspoed waren verkeerd in dagen van nameloos lijden; en dezelfde wijnstok, die eens een sieraad onder de volken was, lag nu met zijn verdorde ranken ter neder geworpen; zijn muur was doorbroken; het wild gedierde vertrad hem, en het scheen welhaast alsof zijn ondergang nabij was.

Maar de Psalmist, die zelf een zoon van dat volk is, blijft tegen dien jammer met zijn onuitroeibaar vast geloof worstelen. Neen, neen, 's Heeren volk kan niet en zal niet ondergaan.

Het is een volk door Hem uitverkoren. Het zijn kinderen, die niet liegen kunnen.

En al moet deze wijnstok tijdelijk tot op den bodem verdrogen en geheel verschrompelen, toch zal hij weer uitschieten, en toch zal hij zijn ranken weer omhoog verheffen.

Het wacht maar op één ding: op de vriendelijke glansen van Gods ontfermende genade. En als het licht van die genade maar weer doorbreekt, leeft straks heel 's Heeren volk weer uit zijn jammer en zijn vernedering op.

De Psalmist zegt dan ook niet: „Laat nu aanschijn lichten en kom dan ter onzer verlossing“, neen, als het aanschijn des Heeren maar weer licht, weer zijn glans geeft, weer uitstraalt, is het genoeg. Daarin is de verlossing. Daarmee komt vanzelf de weeropleving van zijn volk. „Laat nu aanschijn lichten, Heere, zoo zullen we verlost worden.“

Gods aanschijn moet lichten, d. w. z. het moet zijn glans niet inhouden; niet achter de wolke van zijn toorn verbergen; maar dien glans uitbrengen, laten uitgaan, naar ons toe laten stralen, en zóó op ons laten aandrigen, dat die vriendelijke glans in ons hart indringt en een tint als van goud op heel ons leven werpt.

Gods aanschijn is altoos lieflijk, altoos vertroostend en zielverkwikkend; en als dat lieflijke niet door ons gekend en niet door onze ziel genoten wordt, is er iets tusschen Hem en ons. Een wolke die scheiding maakt. Een dichte nevel, die zijn glans belet tot ons door te dringen, en het voor ons ziels-oog onmogelijk maakt, om zijn vriendelijk aanschijn te zien.

Reeds onder menschen kan een beziel levendig oog, dat ons in een moedeloos oogenblik aanstaart, en als tot in het hart ziet, ons derwijs aangrijpen, dat die éne blik ons trillen doet in heel ons wezen, dat wezen omzet, en den levensmoed in ons hernieuwt.

En wat zou het dan niet zijn, zoo het u gebeuren moge, dat na een nacht van bange zorg en droeve misnoedigheid, de wolke daarboven breekt, de glans van Gods lieflijk aangezicht weer tot u doordringt, en het u te moede wordt, alsof God u weer in gunste aanzag, toonde aan u te denken, en in dien ééne blik vol genade en ontferming, u opeens tot in den wortel van uw wezen gevoelen deed, dat uw God nog leeft, en dat die levende God nog uw trouwe Herder is, in wiens hand heel uw aanzijn rust.

Als die wolke maar breekt, als die nevel maar wegtrekt, is alles gered.

Gods aanschijn was er altoos, zijn vriendelijk aangezicht bleef steeds in liefde uitstralen, alleen maar tot u drong die glans niet door.

Een wolke maakte scheiding.

Een wolke, als damp uit uw zondig leven en uw schriklijk woelen opgetrokken, en door de macht van Gods toorn tot een donkere wolke boven u verdicht.

En kondt gij nu maar die wolke weer wegvagen. Maar dat kunt ge niet. De opstijgende dampen van uw zonden zijn, zoodra ze zich omhoog verheffen, buiten uw bereik, en het is God alleen die zijn winden gebieden kan, en die wolke weer kan verdrijven.

En, dan, ja, kan het zijn, dat gij, nog in die donkerheid neergedrukt, roept en smeekt en bidt, maar dat het is, of uw God verborgen blijft tegen het gebet van zijn volk in.

En toch is het ook in zulk een ure niemand anders dan diezelfde God, die ook in zulk een oogenblik van schijnbare verlatenheid, het wankelend geloof in u blijft sterken, de vonke des gebeds in u blijft aanblazen, en, terwijl Hij nog van verre staat, u zelf het „Keer weder, Heere der legermachten“, uit het hart naar de lippen drijft.

Och, dat 's Heeren volk hier toch op merken mocht.

Het komt niet uit het Oosten en het komt niet uit het Westen, maar het hangt voor al 's Heeren volk, en voor elk van zijn kinderen onder dat volk, enkel aan dat ééne en eenige, of ge zijn zalige gemeenschap terugvindt, en of het lichten van zijn heilig aanschijn voor u weer een aanvang neemt.

Blijft Gods volk in somberheden en donkerheden wandelen, dan moet het tegenloopen, dan kan er geen vrede zijn, dan moet er verschrikking zijn in de geleerden.

Maar keert zijn volk zich hier weer toe, dat het de gemeenschap met het eeuwige Wezen zoekt, en niet kan rusten, eer het den glans van zijn vriendelijk aanschijn weer door de wolke ziet breken, o, dan komt die glans ook zekerlijk; dan volgt het lichten van zijn aanschijn gewis; en bij dat licht leeft aller ziel weer op, en in die verhoogde geestkracht ligt de profetie van toekomstige overwinning.

KUYPER.

Voor Kootwijk.

Door Dr. A. KUYPER ontvangen: van Ds. A. Middelkoop te Nijkerk een derde van een collecte in de Ned. Geref. kerk en f 1.35, samen f 38.76; van de Jongelingsveren. „Jachin“ te Leimuiden f 5; van A. Kammermans te Vlis-singen f 5.

Door Ds. J. H. HOUTZAGERS te Kootwijk, voor de school te Kootwijk, uit Rotterdam, van de collecte van de Unie f 4.50; van W. v. R. te Bolsward f 4.75; van A. Elshout te Lollum, Uniecollecte f 14.75; voor Kootwijk en Kootwijkerbroek, van A. van Maldigen te Gapinge f 2; van P. Westra te Arum f 1; van V. v. d. H. te Delft, Uniecollecte f 1; uit Zeist van de Uniecollecte f 9.95.

Totaal ontvangsten f 1289.39½.

Officiële berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Vergadering der classis Amersfoort op 12 Aug. 1891.

Vertegenwoordigd waren 12 kerken met 21 keurstemmen en één adviseerende stem.

Dr. G. van Goor opende de vergadering met gebed en het lezen van Openb. 1.

De geloofsbrief uit Vreeland werd, wegens gebrek in den vorm, niet in orde bevonden. Na de noodige opheldering werden de afgevaardigden voor ditmaal met keurstem toege-laten; doch onder bepaling dat zulks voortaan in dergelijke gevallen niet meer zal gedoogd worden.

Maartensdijk en Vreeland hadden elk, wegens verandering van een der ouderlingen, een dia-conen en een onderling afgevaardigd. Zij werden met keurstem toegelaten, onder bepaling echter dat voortaan, in dergelijke omstan-digheden, een schriftelijk bewijs van verbinde-ring der ouderlingen moet worden overgelegd.

Tot praeses werd Ds. L. Adriaanse en tot assessor Ds. M. J. Bouman verkozen, waarna de notulen der vorige vergadering gelezen en goedgekeurd werden.

Nu volgde de rondvraag naar Art. 41 D.K. en daarbij op gedane vragen de noodige ad-viezen gegeven.

Tot afgevaardigden voor de op 8 Sept. e.k. te 's Hage te houden voorloopige Synode, wer-den gekozen Dr. van Goor en oud. Jans. de Ruig van Soest, en tot hunne secundi Ds. L. Adriaanse en oud. C. Verhoef van Westbroek, en aan deze den benodigden credentiebrief verstrekt.

Naar aanleiding der vraag: „hoe te han-delen aangaande leden van andere gereformeerde kerkformatie, welke in die kerken ongemoti-veerd zijn afgesneden, en nu toelating bij de Ned. Geref. kerk wenschen, werd besloten deze zaak tot een punt van bespreking op de a. s. voorloopige Synode te maken.

De regeling der consulentenschappen, voor den tijd van 3 maanden, werd bepaald als volgt:

De leeraar van Bunschoten aanvaardt het consulentchap over Westbroek en Tienhoven; die van Amersfoort over N.-Loosdrecht en Soest; die van Baarn over Nigtevecht en Vreeland en die van Zeist over de Bildt, Maartensdijk en Loenen. Elk dienaar des Woords heeft in die 3 maanden 2 beurten in elke kerk, dat is: één heele of twee halve Zondagen de dienst te vervullen, bij onderling goedvinden te be-palen.

Naar aanleiding van het verslag der deputa-ten voor noodlijdende kerken, in de classe, werd bepaald alles wat deze zaak betreft tot eene volgende vergadering te verdragen, opdat

alle collecten behoorlijk kunnen inkomen en de noodige aanvragen kunnen geschieden. De deputaten voor deze zaak Ds. M. J. Bouman en ouderling H. C. E. Staverman worden voor deze zaak gecontinueerd.

Aangezien de kerkeraad van Tienhoven, op verzoek, zich in de treurige noodzakelijkheid heeft bevonden te verklaren, dat het noodig is haren door zenuwkrankheid voor de vervulling van zijn dienstwerk, althans tijdelijk, ongeschikt geworden leeraar, emeritaat te ver-lenzen, werd in dezen daarvoor de goedkeur-ing en hulp der classe ingeroepen.

Deze goedkeuring werd na ernstig beraad, en nadat te voren een behoorlijk onderzoek had plaats gehad, met diep leedgevoel verleend en zoo noodig hulp toegezegd.

De questor ontving de verschuldigde vacaturpenningen en stelde die aan de daarop recht-hebbenden ter hand.

De deputaten voor de gewone zaken Dr. G. van Goor en Ds. L. Adriaanse werden geconti-nueerd en hun tevens opgedragen alles te verrichten wat met het verleenen van boven-genoemd emeritaat in verband staat. Voor laatstgenoemde bemoeiingen werden hun nog de ouderlingen R. Onvlee van Baarn en C. Verhoef van Westbroek toegevoegd.

Naar aanleiding van een in November af te leggen examen als oefenaar werd bepaald, dat de daarbij betrokken persoon vooraf in Vreeland, Zeist en Westbroek zal optreden, om blijken te geven van geschiktheid tot oefenen.

Aangezien na afloop der werkzaamheden, voortvloeiende uit deze classevergadering, de tegenwoordige scriba aftreedt, werd volgens classebesluit tot scriba voor één jaar verkozen ouderling R. Onvlee van Baarn.

Als datum voor de volgende vergadering werd aangewezen Woensdag 11 Nov. 1891.

Roepende kerk is Westbroek.

H. C. E. STAVERMAN, Scriba.

Gewone vergadering der Ned. Geref. kerken in de classis Harderwijk, ge-houden op 12 Aug. te Harderwijk.

De vergadering wordt geopend door Ds. Koffijberg, die, nadat vooraf gezongen Ps. 84:4 en gelezen is Micha 5, voortgaat in het gebed.

De geloofsbriefen nagenen en in orde be-vonden, waaruit bleek, dat al de kerken der classis door 27 afgevaardigden waren verte-genwoordigd.

Bij toerbeurt werd Ds. De Gooijer tot voor-zitter aangewezen, terwijl Br. Koopsen, ouder-ling der roepende kerk, het scribaat werd op-gelegd.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Het onderzoek naar den toestand der ker-ken volgens art. 41 D. K. gaf aanleiding tot enkele wenken en raadgevingen, en werd eene commissie benoemd in zake de kerk te Putten, bestaande uit de BB. Ds. Koffijberg, en de ouderlingen v. d. Kemp, v. d. Bleek en Koopsen.

Ingekomen stukken a. belangende het praeparatoir examen van Br. J. v. d. Bijl volgens Art. VIII D. K. en de candidaat der V. U. J. Langen, worden door Ds. Houtzagers in orde bevonden. b. Missieve van Deputaten Synodi, vraag in zake de vrije kerk te Heerde, welke deputaten door de classis zijn aangewezen, deze zijn: de BB. Knottenbelt, Rosendal en v. Zwaluwenburg. c. Missieve van de cl. Arnhem het verzoek der cl. Harderwijk, om hulp in de vacature op heden niet kan worden ingewilligd.

De vraag van de kerk te Harderwijk kan nog niet beslist worden beantwoord, de D. K.

De martelaren.

LV.

MAILGAERT DE HONGERE.

Onder de belijders der waarheid in de Gereformeerde kerk van de 16e eeuw verkeerden geene in grooter ge-vaar gevangen en gedood te worden dan de dienaren des Woords. Op hun hoofd was vaak een prijs gesteld, terwijl de noodzakelijkheid om met allerlei soort van menschen om te gaan, hun licht eenen verrader in de handen kon spelen. Geen wonder dus, dat er bij de martelaren der Gereformeerde kerk velen genoemd wor-den, die nader aangeduid worden als predikanten.

Een dezer was Mailgaert de Hongere. Hij werd om-streeks het jaar 1537 te Mitsene in Vlaanderen geboren. Van jongs af legde hij zich niet allen ijver toe op het onderzoek van Gods Woord. Na zijne studien voltooid te hebben, diende hij enkele jaren de kerk des Heeren onder de tyrannie van het pausdom, die hij tot in 1566 open-lijk bestrafte. Predikant was hij te Elverdinge, een dorp, met ver van Yperen ten noordwesten gelegen, aan den straatweg van Veurne. Toch bleef hij niet uitsluitend op deze plaats. Het geringe getal dienaren des Woords maakte dit onmogelijk. Dus predikte hij overal in het West kwartier. In 1566 gaf de overheid den voorstanders van de reformatie vaste plaatsen en daarmee vrijheid tot uitvoering huns dienstes. Dit duurde echter niet lang. Toen de vrees voor de nationale partij verdween, omdat zij verdeeld was, werd de vrijheid der predikanten van dag tot dag nauwer beperkt of ingetrokken. Men begon ook weer de geloovigen gevangen te nemen. Op het einde van 1566 viel de Hongere in de handen zijner vijanden.

Naar Yperen gevoerd, bleef hij daar in de kerk tot April. Eindelijk werd hij ter galge verwezen, omdat hij op ongeoorloofde plaatsen ten platten lande oproer had

gepredikt, zooda men zeide. Weinige uren nadat over hem het doodvonnis was uitgesproken, werd hij naar het schavot gebracht. Daar sprak hij het volk aan en nam er afscheid van. Terwijl dat geschiedde, ontstond er onder de schare een groot gedruisch. De soldaten, die hij het schavot stonden, vreesden voor oproer, velden hunne geweren en schoten op den hoop. Velen werden gekwetst, omtrent vijf en twintig bleven dood en onder die winnige Roomschen. Een humer, een rijke messen-maker, Jakob Pynel genaamd, had nog gezegd toen hij naar het schavot ging: „Ik ga den predikant hooren preeken aan de galg! De predikant, die deze beweging van den laddar zag, vermaande ieder tot stilte. Daarna werd hij door zijne beulen opgehangen, terwijl hij zijne ziel in Godes handen aanbeval. Dit geschiedde den 16en April 1567.

Tot aan den avond bleef het lijk des martelaars hangen, later hing men hem buiten de stad aan eenen boom. Vandaar namen de geloovigen zijn stoffelijk overschot en begroeven het in een graf, hem door de liefde gegraven.

JAN GORIS.

De chirurgyn of barhier Jan Goris, van Oudenaarde geboortig, reisde op zekeren dag uit zijn geboortestad naar Gent. Kort na hem verliet de schout de stad. Twee mannen, vijanden van Goris om der waarheidwille, zagen dit en sluisterden den schout in het oor, wie voor hem uitging. Dadelijk gaf deze zijn paard de sporen en haalde zijn slachtoffer in. „Waar gaat gij heen Jan“, vroeg de schout aan Goris. „Naar de gemeente van Nazareth“, was het argelooze antwoord. „Ik ga met u mede“, zeide de schout weer, „gij vindt het toch zeker goed.“ O ja, Goris had hiertegen geen bezwaar. Geruimen tijd gingen de beide reizigers naast elkander al pratende voort. Daar stak de schout zijne hand uit naar den chirurgyn, om hem te grijpen. Goris sprong ter zijde, over een sloot en toen het bosch in. Hij schiet gered. Dit was echter toch niet zoo. De schout liet door eenige mannen het bosch afzetten en door anderen doorzoeken. Goris werd gevonden en naar Oudenaarde teruggeleid.

Eenige dagen had de martelaar in de gevangenis

doorgebracht toen hij voor zijn rechter geleid werd. „Zijt gij een der beelidstormers“, vroeg men hem daar. Hierop antwoordde Goris van neen. Voorts beschuldigde men den gevangene van nog vele andere onware dingen. Later echter kwam het op zijne belijdenis, waarmee hij vrij dorst uitkomen. Kortom tijd daarna overviel hem echter zoo bange menschenvrees, dat hij dreigde te komen tot verloscheining van den Heere Jezus. Vurig bad toen onze martelaar zijnen Heere hem toch staande te houden. De verzoeking week. Goris bleef volstandig tot den einde toe. Hij werd veroordeeld om opgehangen te worden. Op den ladder staande zag hij koningen, die hem verraden hadden; ook de schout was daar, stoffende op zijne zegepraal.

Als een dienstknecht des Heeren sprak hij zijne vijanden toe, hun hun kwaad vergevende, maar tevens zijne rechters dagende voor Gods rechterstoel. Daarna stierf hij. Eenige dagen later trof de hand Gods reeds den schout. Hij werd onverwachts door de wacht doodgeschoten.

JORIS VAN DER ASSCHE (ADRIAANSZ).

In eenen roerenden brief aan zijne ouders, broeder en zuster schreef deze Joris van der Assche van de marte-laarskroon, die hem wachtte:

„Ik schrijf u eene blijde tijding, dat ik nog nimmer blijder dag beleefd heb; waarom ik den Heere dank voor zijne genade, dat ik waardig geacht word zijnen heiligen naam te belijden als een der zijnen.“ „Verblijdt u niet mij, dat God mij tot zulk eene heerlijke brulloft geroepen heeft, o, Hoe heerlijk en dierbaar is de dood der mar-telaren in de oogen Gods.“

Aan verleidingen had het hem noch in den kerker, noch voor den rechter ontbroken, maar de Heere be-waarde hem, dat hij zich het Evangelie van Christus niet schaamde. Ook zijne familie en vrienden vermaande hij: „Blijft den Heere aanbevelen en wandelt in zijne wegen den tijd van uw leven, tot grootmaking van den name Gods en de zaligheid van uwe zielen.“

Den 14en April 1667 stierf hij aan een galg.

DE GAAY FORTMAN.

E Voto Dordraceno.

De intekening op E VOTO DOR-DRACENO (de volledige toelichting op den Heidelbergschen Catechismus) door Dr. A. KUYPER, als premie voor de abbonnten van de Heraut, blijft open-gesteld op de voorwaarden vermeld in het No. van 14 Juni j.l. en herhaald in de volgende nummers.

Iedere intekenaar heeft het recht een of twee exemplaren tot den halven han-delsprijs, dus voor f 12 per exemplaar, te bestellen. Het eerste deel wordt D. V. in Augustus 1892 aan de intekenaars verzonden.

De Administrateur

J. A. WORMSEP.

Amsterdam, Juli 1891.

geeft geen getal aan, wanneer er den breedten kerkerad door bedoeld wordt.

Wordt besloten dat nog dit jaar D. V. art. 44 D. K. in de kerken zal worden uitgevoerd.

Belangende het punt door de kerk te Barneveld geplaatst, wordt met algemeene stemmen aangenomen; een punt betreffende de kerk te Kootwijk, besloten op de agenda te plaatsen der Voorl. Synode te 's-Hage.

Naar de Voorl. Synode te 's-Hage worden gedeputeerd de BB. A. Middeldorp en G. J. Knottenbelt, primi, D. Koffijberg en G. van Zwailenburg, secundi.

De voormiddagvergadering wordt met dankzegging gesloten door Br. v. d. Brink.

De vergadering wordt heropend door Dr. Bakker met gebed. Volgt het praeparatoir-examen van Br. v. d. Bijl; Dr. Bakker examineert de predicator over Rom. 7: 23-26.

Br. v. d. Bijl wordt door de classis toegelaten, onder voorwaarde van nadere oefening en opleiding, met het oog op het peremptoir-examen.

Aan de orde het praep. examen van den candidaat Langen, die tot examinator heeft: Dr. Bakker exegese O. T. (Hebreeuwsch) Deur. 15; Dr. Middeldorp idem N. T. (Grieksch) Efeze 2; Dr. Koffijberg dogmatiek; predicator over 2 Corinthhe 5: 21.

Met algemeene stemmen door de classis toegelaten.

Door de commissie wordt rapport uitgebracht in zake Voorhuizen en Zwartebroek.

Nadat de kerk van Elburg is aangewezen om de volgende classis aan te roepen, sluit op verzoek van den voorzitter de scriba met dankzegging.

J. KOOPSSEN GZ.,
Scriba.

Concept-Contract in zake de Vrije Universiteit.

Concept eener overeenkomst tusschen de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag en de Voorloopige Synode van Nederlandsche Gereformeerde Kerken, rakende het verband tusschen gemelde Kerken en de Theologische Faculteit aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

De Nederlandsche Gereformeerde Kerken, in Voorloopige Synode samengekomen, en de Directeuren van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag, als zoodanig belast met het bestuur van de Vrije Universiteit te Amsterdam, in dezen handelende op advies van hare curatoren en van hare Theologische Faculteit,

overwegende, dat de Ned. Geref. kerken in eene Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag de meest gewenschte inrichting hebben te erkennen voor de opleiding van hare aanstaande leeraren voor den Dienst des Woords, dat de Vereeniging voor Hooger Onderwijs, blijkens art. 2 van hare statuten en art. 1 van de instructie voor hen, die aan door haar gesichte scholen onderwijs geven, op den grondslag van de belijdenis der Gereformeerde kerken staat, en met name van de Hoogleraren in de Faculteit der Heilige Godgeleerdheid, instemming met die belijdenis vordert, en dat verband tusschen de Theologische Faculteit en de kerken, naar den eisch der Gereformeerde beginselen wenschelijk, ja noodzakelijk is.

Zijn overeengekomen dit verband te doen plaats vinden op de volgende door onderteekening van beide partijen bekrachtigde voorwaarden:

ARTIKEL 1.

Bij voorgenomen benoeming van Hoogleraren in de Theologische Faculteit wordt door de Faculteit vóór zij haar advies aan H.H. curatoren geeft, het oordeel gevraagd van drie door de Voorloopige Synode van Ned. Geref. kerken te benoemen Deputaten.

Hebben deze tegen het voorgenomen besluit geen bezwaar, dan gaat dit door. Bestaat daarentegen bij de meerderheid van Deputaten overwegend bezwaar en blijkt dit door overleg niet te kunnen worden weggenomen, dan wordt door Deputaten de zaak gebracht voor de Voorloopige Synode en blijft de uitvoering van het voorgenomen besluit tot de beslissing der Voorloopige Synode achterwege.

ARTIKEL 2.

Aan gemelde Deputaten wordt tevens opgedragen te overzichten de onderwijzen der Hoogleraren. Met dat doel wordt hun jaarlijks in de maand Mei door de Theol. Faculteit het Concept gezonden van de voor Theologen bestemde Collegien, ten einde gelegenheid te geven tot het maken van opmerkingen, uit het oogpunt van de geschiktheid van dat onderwijs, als opleiding voor den Dienst des Woords in de Ned. Geref. kerken. Deputaten Synodi ad examina brengen de opmerkingen, bij de peremptoire examina ge-

maakt, ter kennis van Deputaten voor het verband met de Theol. Faculteit.

ARTIKEL 3.

Deputaten hebben voorts het recht om de Collegien en examens in de Theol. Faculteit bij te wonen; terwijl bij onverhoopde ontdekking van afwijking van de gereformeerde belijdenis of van gebreken in het onderwijs, Deputaten al het mogelijke doen, om eerst door onderhoud met den betrokken Hoogleraar en daarna door zich te wenden tot H.H. Curatoren, en voorts ook zoo mogelijk op andere wijze zonder openbaar gerucht te maken, tot wegneming van den misstand te geraken.

Blijven deze pogingen vruchteloos, dan brengen Deputaten de zaak ter kennis van de Theol. Faculteit en van de a.s. voorloopige Synode.

ARTIKEL 4.

De voorloopige Synode heeft het recht bij aan Deputaten gebreken afwijking van de belijdenis of gebrek in het onderwijs zich tot Curatoren der Vrije Universiteit of tot Directeuren der Vereeniging voor Hooger Onderwijs enz. te wenden met gemotiveerd verzoek om hierin te voorzien.

ARTIKEL 5.

Al het hiervoren bepaalde is mede van toepassing op den Regent van het Hospitium, mitgaders op allen, aan wie het onderwijs mocht worden opgedragen in de vakken van wetenschap, wier behandeling taak is der Theol. Faculteit.

ARTIKEL 6.

Deputaten nemen op zich, al wat aangaande de studenten en hun gedrag hun wenschelijk of noodzakelijk mocht blijken, ter kennis te brengen van de Theologische Faculteit.

ARTIKEL 7.

Bij al het hiervoren bepaalde blijft het door den Kerkeraad te oefenen opzicht over belijdenis en wandel, zoo van Hoogleraren als studenten onverkort aan dien Kerkeraad gelaten.

ARTIKEL 8.

Aan de Vrije Universiteit zal niemand tot Doctor in de Godgeleerdheid gepromoveerd worden, dan na schriftelijke verklaring van instemming met de belijdenis der Nederlandsche Gereformeerde Kerken, waarvoor de te onderteekenen formule door de Theol. Faculteit met de Deputaten wordt geregeld.

ARTIKEL 9.

Doctoren in de Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit worden bij hun praeparatoir en peremptoir examen van het eigenlijk gezeeide wetenschappelijk onderzoek vrijgesteld en alleenlijk onderzocht met betrekking tot het donum concunandi, de zuiverheid der leer en de praktische bekwaamheid.

ARTIKEL 10.

Deze overeenkomst wordt aangegaan tot wederopzegging toe, waartoe elk der partijen zich te allen tijde het recht voorbehoudt. Bovenstaand concept is door de Commissie ad hoc aan de Voorloopige Synode opgezonden. De Deputaten voor het ontwerpen van een Concept-overeenkomst met de Vrije Universiteit.

Amsterdam, 21 Aug. 1891.

De twaalfde wereldconferentie

van Chr. Jongelingsverenigingen behoort, terwijl we dit schrijven, reeds weder tot de geschiedenis.

Toch zal zij niet licht worden vergeten door al wie haar bijwoonde. Allereerst omdat hier iets gesmaakt werd van die gemeenschap der heiligen, onzer geloofartikelen, waarvan, gelijk Prof. De Hartog zoo pittig opmerkte, eens iemand getuigde: *Ik geloof die gemeenschap; ik zie haar niet.*

Over die conferentie hebben dag- en andere bladen ons volk en den vreemdeling zoo voldoende ingelicht, dat een verslag hier overbodig ware. Zeggen wij slechts, dat de deelneming buitengewoon groot, dat het Ned. Jongelingsverbond alles deed om als gastheer zijn eer op te houden — er werd b. v. des middags gedekt voor een 600 personen of meer —; dat onze jongelingen uitstekende gidsen en Gibeonieten bleken te zijn: dat Nederlanders, Duitschers en Zweden om strijd hun vaardigheid in de taalkunst bewezen; dat eindelijk de buitenlanders ten hoogste voldaan zijn en een uitnemend indruk kregen van ons volk; van zijn jongelingswereld allereerst.

Ondanks alle verschil van landaard, taal en belijdenis is er, het gesprokene door Prof. Muller uitgezonderd, geen misverstand of min aangename toon vernomen. En dat zegt iets, als men weet dat hier de Puritein naast den Episcopaal zat, de vertegenwoordigers van Japan naast die van Turkije of van Zuid-Afrika, en men ongeveer alle beschafte talen ter wereld hoorde. Als hoofdtalen golden natuurlijk Fransch, Engelsch en Duitsch, en daar even natuurlijk daarnaast alles ook den Nederlanders moest verstaanbaar gemaakt worden en ieder de taal kon gebruiken die hij wilde, ging soms met vertalen veel tijd weg, zoodat zelfs eens Ds. Tophel, voorzitter van het intern. verbond, zuchtend bekende: *«Toute chose humaine est imparfaite»*. Toen echter eenmaal Nederland wat karig beoordeeld scheen te zullen worden, (‘t was bij het aan Nederland opgedragen referaat over den Bijbel in de Jongel.-veren. en de wijzen van onderzoek) verklaarde de heer Hoogenhirk — steller van het referaat — en de heer Marmerstein, namens het Ned. Jongel.-verbond, dat dit niet aanging en de vergadering gaf hun gelijk. De fout lag daarin, dat van Engelsche zijde de gewone liefde voor verslagen wat te sterk uitkwam. ‘t Kwam echter alles terecht. Want de bespreking over genoemd onderwerp was een der degelijkste die we bijwoonden.

Dat al ‘t menschelekje onvolmaakt is, gelijk de voorzitter zei, bleek o. a. daaruit, dat sommige sprekers wat de lengte, andere wat den inhoud hunner redenen betreft, de perken min of meer overschreden. Natuurlijk is noch voor ‘t een, noch voor ‘t ander het Ned. Jongel. verbond aansprakelijk te stellen, dat jegens de genoodde de hoffelijkheid had te betrachten. Evenwel moet gezegd, dat met enkele uitzonderingen, deze samenkomsten bewezen hebben, dat de grondslag der gemeenschappelijheid van dat Verbond, ook bij zeer groote uitbreiding mogelijk is gebleken.

Zeer gewichtige onderwerpen zijn behandeld b. v.: dat betreffende het innerlijk geestelijk leven der jongelingen; de jongelingsvereniging tegenover het maatschappelijk vraagstuk; de Bijbel in de jongelingsverenigingen enz. In de meeste gevallen werd door gedrukte vertalingen in de drie hoofdtalen gezorgd, dat alle aanwezigen op de hoogte bleven, terwijl bij de besprekingen vertaling werd gegeven. De tocht naar Neerbosch, waar de heer Van ‘t Lindenhout de vele gasten gastvrij ontving, voldeed buitengewoon, gelijk over ‘t geheel blijktbaar veel, wat de gasten hier zagen en ondervonden. En waren ook alle rangen

en standen in deze Conferentie vertegenwoordigd, graven zowel als handwerkslieden, hier viel ‘t verschil weg, wij eenzelfde belang allen saambracht; jongelingen maar ook ouden van dagen als b.v. den heer Williams, den stichter der Engelsche jongelingsvereniging. Een der Nederlandsche stichters, de heer Oosterwijk Bruyn, werd helaas nog altijd verhinderd zich weder aan den arbeid te wijden; zijn gemis werd zeer gevoeld.

Wat vooral bleek is de ontzaglijke uitbreiding die de zaak der Jongelingsvereniging in de laatste jaren krijgt. De conferentie hier voor 20 jaar geleden gehouden verdwijnt geheel bij deze, nu uit alle landen der wereld zooveel — in ‘t geheel pl. m. een 700 personen — bijeenkwamen, ongetreft de vele belangstellenden, zoodat bij de openbare vergaderingen de ruimte soms haast te klein bleek en steeds alle zalen in gebruik waren van het welbekende *Maison Stroucken*.

Dat het hospitium der Vrije Universiteit, goedgunstig afgestaan, een uitnemend ‘t Gast-haus’ is gebleken, getuigen de vele Duitschers die er waren. Trouwens hun gastheer was Prof. De Hartog en wie Zaterdagavond in Stroucken was, heeft zich overtuigd hoe hartelijk de verhouding was tusschen gastheer en inwonenden. Er heerschte, gelijk trouwens op heel de conferentie, een gulle, ongedwongen toon, die goed deed.

De oud-minister Mr. L. W. C. Keuchinius, lid der regeringscommissie en de minister van binnenlandsche zaken, Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman, woonden elk de conferentie voor een gedeelte bij.

Zondagavond werd, nadat de dag onder prediking, bijbelbespreking enz. was voorbijgegaan, de conferentie plechtig gesloten.

Dank werd betuigd aan ons Voorstelijk Huis en onze Regeering, die door den Minister Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman was vertegenwoordigd geweest; dank van alle vertegenwoordigers aan de Nederlanders, die ‘t met den lof hun gebracht stelden konden, terwijl wederkeerig namens het Nederlandsche Jongelingsverbond aan allen dank gebracht werd die hulp verleenden. Aan een misverstand is te wijten, dat Nederland niet mondeling verslag uitbracht. Zijn vertegenwoordigers waren juist in aller bijzijn tot een andere bijeenkomst weggeroepen, en men verzuimde om hen te zenden.

Een gedrukt verslag is echter alleen vreemde dingen geworden, zoodat ze op de hoogte zijn. — Het program voor de Conferentie wordt noch door noch voor Nederland opgesteld, dat evenwel o. a. door de avondvergaderingen en door het gewichtig thema over den Bijbel een zeer belangrijk aandeel in de Conferentie had. In ‘t oog dient gehouden, dat het internationale vergadering was en ons land daarbij niet op den voorgrond kon treden. Zoo beschouwd, had het zelfs een leeuwendeel.

De volgende samenkomst vindt, zoo God wil, over 3 jaar te Londen plaats, als wanneer tevens het 50 jarig bestaan der jongelingsvereniging in Engeland herdacht wordt. In Nederland bestaat zij sinds 1852.

Voor Kinderen.

DE KLOK.

Aan het hiervolgend vers, dat ons werd toegezonden, willen we gaarne een plaatsje geven omdat, al is de vorm niet fraai, de inhoud leerzaam is. Het schijnt niet van gisteren te wezen. Daarom hebben we hier en daar iets veranderd om het duidelijker te maken. Enkele versjes moesten we geheel weg laten.

Een ieder moet in deze tijden, De goedheid onzes Gods belijden, En zijn naam prijzen met de daad, Is ‘t heil dat God ons hier wil schenken, Is ons wel noodig ‘t overdenken, Zoo dikwijls als de klokke slaat.

Slaat de klok één, ‘t maakt ons gedachtig, Dat er is maar één God Almachtig, Eén Zaligmaker groot en goed, Eén geloof, één doopsel daarnieven, Ons is ook maar één Naam gegeven, Waardoor men zalig worden moet.

Slaat de klok twee, laat ons bedenken, Dat God ons wou twee lichten schenken, Twee tafels gaf God in de wet: Twee wegen vinden wij beschreven, Twee teekens heeft Hij ons gegeven, Die ‘t nieuw verbond heeft ingezet.

En als de klok heeft drie geslagen, Laat ons bedenken aan drie dagen, Die ‘t graf eens onzen Heer omgaf, Den derden dag is Hij verteen, Drie dagen was ook zoo wij lezen, De walfisch Jona als tot graf.

Hoorst men de klok vijf slagen geven, Vijf boeken Mozes heeft geschreven, Vijf steenen David nam weleer; Vijf snoode steden God misgaaden, Vijf wijze en vijf dwaze magden, Stelt ‘s Heeren Woord ons tot een leer.

Is ‘t klokke zeven, wilt dan merken, God rustte eenmaal van al zijn werken, En heilige den laatste dag, Hij deed aan Farao openbaren, De zeven goede en kwade jaren, Die hij reeds in een droom voorzag.

Slaat de klok negen, denkt dan heden, Hoe Christus eenmaal heeft geleden, Aan ‘t kruis terzelle negende uur, Negen melancholien ondankbaar waren, Negen Jezus hun hielp uit bezwaren, Gelijk wij lezen in de Schriftuur.

Slaat twaalf de klok, denk bij die tonen, Aan ‘t groote twaalfal, Jakobs zonen, Twaalf uren zijn er in een dag, Ook twaalf apostelen had de Heere, En die wel leven naar hun leere, Men wel gelukkig noemen mag.

Welaan, dan laat ons ook terdenken, Alle deze dingen overwegen, Als wij de klokken hooren slaan, Dat zoo, al wat ons komt te voren, Hetgeen wij zien, hetgeen wij hooren, Ons moge strekken tot vermaan.

Een voorbeeld.

Josia, de zoon van Amon, was nog maar acht jaar toen het volk hem koning maakte. Hij heeft 31 jaar te Jeruzalem geregeerd. Hij was een vroom vorst en deed wat recht was in de ogen des Heeren. Er wordt van hem getuigd, dat hij in het

achtste jaar zijner regeering, toen hij dus 16 jaar oud was, den God van zijn vader David begon te zoeken. Toen kwam hij meer openlijk voor den naam en de zaak des Heeren uit. Toen hij twintig jaar oud was, in het twaalfde jaar zijner regeering, begon hij Juda en Jeruzalem van de hoogten en de bosschen en de gegoten beelden te reinigen. Dat is een navolgenswaardig voorbeeld, om in de jeugd met zulk een beslistheid, vrijmoedigheid en ernst den Heere te dienen en Zijn gezag openlijk te erkennen en Gods wil te doen. Waren alle jongelingen en jonge dochters in dezen aan Josia gelijk. De jeugd is de beste tijd, om den Heere te dienen.

Men is maar eenmaal jong en daarom ook maar eenmaal in de gelegenheid om de jeugdige kracht den Heere te wijden. Die in zijn jeugd den Heere niet zoekt, zal straks wellicht in den ouderdom (als die komt) naar den Heere niet vragen. Bedenkt wat gezegd wordt in Prediker XII: 1.

EEN VERSCHIL.

Een vroolijke zangvogel die zich op een boomtak had neergezet, zong zijn morgen- of avondlied en gaf daardoor blijk van het genot, dat hij smaakte. Terzelfder tijd kwam onder dien zanger op den tak een mol uit de aarde kruipen en zeide:

»Hoe zingt ge daar boven toch zoo vroolijk?»

De zanger antwoordde: »omdat de natuur zoo schoon is, het licht zoo aangenaam en het lommergevoel zoo verkwikkend en streelend voor mij.»

De mol zei dat hij dat niet begrijpen kon. Het dier kroop geheel zijn leven in de aarde en zag daar geen enkelen lichtstraal doordringen; daar was geen enkel groen takje en van de natuur bespeurde het dier daar bijna niets, uitgezonderd in zoo ver als de wormen en insecten onder de oppervlakte der aarde tot het rijk der natuur behoorden.

Deze fabel heeft iemand overgebracht op het groote verschil tusschen de kinderen Gods en de wereldlingen.

De eerste leven hier in de gemeenschap met God. Zij zijn nieuwe menschen. Zij mogen zich hier in meerdere of mindere mate in die gemeenschap met God verblijden en zingen alsoo gemoedig hun morgen- en avondlied. De wereldling die alleen op de aarde ziet, begrijpt daar niets van en is als de mol zoo blind er voor.

HOOGENPIEK.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

DIRECTIE: St.-Anna-Parochie, H. R. Nieboer, te Esmorra, J. Hanja te Oosterbeem en P. De Groot te Rinsumageest.

BEROEPEN: Werkendam, M. J. Bouman te Amersfoort. — Wijked, B. Eisma te Bunnik (Veluwe). — Oldebroek, Joh. Langen, cand. te Harderwijk. — Steenwijk, D. Bakker te Apeldoorn.

BEDANKT: Loosduinen, D. Bakker te Apeldoorn.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Wissekerke, F. C. van Dorp te Laar.

AANGESOMEN: Ruinerwold-Koekange, H. v. d. Veen te Ferwerd. — Zalk en Veecaten (cl. Zwolle), S. Oudkerk, cand. te Amsterdam.

BEDANKT: Sneek, J. Breukelaar Dr. te Nijmegen. — Rouveen, H. v. d. Veen te Ferwerd.

Synodale Genootschapskerk.

BEROEPEN: Brunnisse, A. ten Have te Polsbroek. — Alkmaar, H. M. van Nes te Woudenberg. — Kropswolde, C. A. Klinkenberg te Vries. — Rotterdam, H. M. van Nes te Woudenberg. — Veen, J. C. V. Meischke te Raamsdonk. — Kullenburg, J. A. Schmitz te Geertruidenberg. — Gonderah, H. Doornveld te Huizen (bij Naarden). — Wijk (bij Heusden), C. de Hoogh te Nijehaake. — Wolsum (gem. Olst), Johs. Vinke te Gramsbergen. — Opden, P. Bruining te Knipke.

AANGESOMEN: Zandvoort, C. Barneveld te Varzeveld.

BEDANKT: Oud-Beerland, Bruchem en Kerkwijk, A. ten Have te Polsbroek. — Vlijmen, B. Timmers te Knollendam. — Zierikzee, L. H. T. Alewijn Faure H. Em. te Rede. — Harderwijk, C. I. A. Halfman te Koudekerke. — Hierden (Veluwe), P. H. Versteeg te St. Pancras. — Zuid-Beerland c. a., P. F. van den Nieuwenhousen te Woudrichem. — Vorchten, A. Buysing Damsté te Oldenzaal. — Naarden, L. Knappert te Dokkum.

Advertentien.

Pijporgel te Koop,

een zeer net Mahoniehout Kabinet-Orgel, met sprekend front, waarin ruim 300 pijpen en een Orgelkast met timme front en beeld- en snijwerk, te zamen of afzonderlijk, zeer geschikt voor een kleine kerk. Fr. brieven, lett. O., bij A. A. RENSINK, Boekh. Leiden.

Aangeboden,

in een Christ. gezin, een gemeubelde, ruime, lichte Voorkamer, voor 1 of 2 Heeren, met of zonder pension. Prijs billijk, omtrek Westermarkt. Br. fr., lett. G., aan den boekhandel van A. FERNHOUT, Singel 165, Amsterdam.

Orgelhandel.

G. A. GOLDSCHMEDING, Warmoesstraat 141, Amsterdam. Grote en kleine sortering, billijke prijzen, voordelige condities, volledige garantie.

P. VAN EIJK, FIRMA JOHANNES KRAMER & Co., Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELLENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 AMSTERDAM.

Vrije Universiteit.

Men zal zich herinneren, dat op de algemeene Vergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag, in 1889 te Dordrecht gehouden, de wenschelijkheid is uitgesproken, dat er verband mocht bestaan tusschen de gereformeerde kerken en de theologische faculteit aan de Vrije Universiteit; terwijl aan Directeuren werd opgedragen omtrent deze zaak in onderhandeling te treden met de Synoden der kerken in ons land. Dientengevolge hebben Directeuren reeds terstond in 1890 een schrijven gericht aan de Voorloopige Synode der Nederl. Geref. kerken, desjds te Leeuwarden vergaderd, ten einde deze in kennis te stellen met dezen wensch der algemeene vergadering en tevens te verzoeken, dat van harentwege voorstellen mochten worden gedaan, welke leidden mochten tot het tot stand komen van dit verband. Gevolg daarvan is geweest, dat door de Voorloopige Synode twee Deputaten benoemd zijn de heeren Dr. G. v. Goor en Dr. L. H. Wagenaar, om der Synode voorstellen in dien geest te doen.

Aangezien de Christ. Gereformeerde kerken slechts om de twee jaren in Synode samekomen, hebben Directeuren eerst dit jaar een eenschuldig schrijven aan de Synode dezer kerken kunnen zenden, hetgeen dan ook is geschied, en hetwelk, naar zij hopen, op de in September te Leeuwarden te houden Synodale vergadering zal ter tafel komen.

Imiddels hebben de beide genoemde Deputaten der Ned. Geref. kerken hun voorstellen reeds ingediend bij de Voorloopige Synode, welke, wanneer ze aangenomen worden, den grondslag zullen vormen van het verband tusschen de kerken en de theologische faculteit. In dit nummer van de *Herant* komt daarvan een afdruck voor.

Op deze wijze zal er nog meer dan tot hertoe een gewenschte samenwerking zijn tusschen de kerk en de school, aan welke voornamelijk haar aanstaande bedienaren des Woords worden opgeleid; een rapport, dat in vroegere jaren door de kerk wel is begeerd, doch door de overheid steeds is geweigerd.

Van den aanvang der stichting af hebben Directeuren niet anders gewenscht dan dat het dien weg op mocht gaan. Zij hopen slechts, dat ook de Synode der Christ. Geref. kerk even bereid moge bevonden worden, om ook een dergelijk rapport met onze stichting voor hare kerken te begeeren, en zien hare beslissing in deze met verlangen te gemoet.

W. HOVY.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZOON, Warmoesstraat 73, Amsterdam. RUIME KEUZE in prijzen van f 65, f 85, f 100 etc.

Verschenen bij A. FERNHOUT, Amsterdam, de tweede aflevering van het

Tijdschrift

VOOR

Gereformeerde Theologie,

ONDER REDACTIE VAN

Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN, Ds. J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN B. Jzn.

en Dr. C. C. SCHOT Czn.,

MET MEDEWERKING VAN

Dr. A. ZAHN, te Stuttgart, Dr. G. VAN GOOR,

Ds. H. HOEKSTRA, enz.

Maandelijks verschijnt één aflevering van 32 bladzijden. De jaargang loopt van 1 Juli tot 30 Juni, en de prijs is per jaargang f 2.40.

Inhoud van de tweede aflevering:

De Coccejaansche twisten II, door Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN.

Tweeërlei soort Ouderlingen, door Dr. C. C. SCHOT Czn.

De betekenis en het gebruik van de Kerkelijke Formulieren in de Ned. Geref. Kerken dezer landen, door Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN.

Kerkelijk Overzicht.

De eerste aflevering wordt gaarne ter kennismaking toegezonden.

Bij A. GEZELLE MEERBURG, te Heusden, is verschenen:

Waar zijn wij en waar gaan wij heen?

of: Wat dunkt U nu van de Concept-Acte.

Een woord van inleiding, waarschuwing en raadgeving aan de Kerkeraden en aan de leden van de Chr. Geref. en de Ned. Geref. (Dol.) Gemeenten, door

L. LINDEBOOM.

Prijs royaal 8. 40 Cents.

Verkrijgbaar bij alle soliede Boekhandelaren of bij franco toezending van het bedrag te onbieden bij den uitgever.

Bij H. TEN HOOVE, boekhandel te Utrecht, is de teekening opgesteld, op het veel gezochte werk van:

Dr. H. F. KOHLBRÜGGE, Opleiding tot Recht Verstand voor eenvoudigen die Gods Woord onderzoeken.

Dit werk zal, behalve de spelling, geheel onveranderd worden uitgegeven en in 5 aflev. à 20 Ct. de aflev. compleet zijn, zoodat het den teekenaars niet meer dan Een Gulden zal kosten.

Geen der was bekend de Bres loofsbelt. Toen verloorpe stellingen sinta hij had afg was: 't Amen.' In Me licht gez bequing oefende Guy ha Ofcheoor de Sch was, hic Paapsche